

Markedsblikk April 2024

Stabilisering etter langvarig prisfall

Mars ble en måned med relativt små prissvingninger i Norden. Til gjengjeld har både råvarer og CO2 steget i pris denne måneden

Været: Mars var preget av ustadig vær

Våren startet kjølig i Norden, men totalt sett var måneden ikke særlig kald og heller ikke spesielt tørr. Både temperaturer, nedbørsmengder og vindproduksjon i Norden lå dermed ganske tett på normalen for årstiden i store deler av måneden, mens hydrobalansen er i bedring og nå bare har et underskudd på knapt 5 TWh.

Retningsendring i det nordiske strømmarkedet

Den korte kurven: På det nordiske futuresmarkedet begynte mars med stigende priser, i takt med at været også var kaldt i begynnelsen av måneden. Utviklingen snudde imidlertid, og ved utgangen av måneden ligger den korte enden av kurven lavere enn ved månedens begynnelse. Det har vært noen enkelte fundamentale endringer, men generelt fortsetter markedene å fokusere på gass og CO2, samtidig som det skal finnes et rettmessig prisenivå etter fallet i begynnelsen av året. Systemkontrakten for neste kvartal, Q3-24, kostet 29,50 EUR/MWh før påske, som er marginalt lavere enn da måneden startet.

Den lange kurven: Heller ikke på den lange enden av kurven ser prisene akkurat nå stort annerledes ut enn de gjorde da mars startet. Systemkontrakten for 2025 lå ved utgangen av mars på 39,50 EUR/MWh, også et ganske lite fall i løpet av måneden. Det er imidlertid verdt å merke seg at prisene på gass, CO2 og tysk strøm har steget i løpet av måneden, slik at Norden står litt alene om ikke å ha fulgt med opp. EPAD-ene, spesielt i de sørlige delene av Norden, har også steget som følge av at prisspennt mellom Tyskland og Norden har økt igjen.

Utviklingen i områdeprisene i øre / kWh.

Nye prisområder i Storbritannia kan påvirke Norden

Den britiske regjeringen vurderer å dele landet inn i ulike prisområder – på samme måte som for eksempel Danmark, Sverige og Norge. Det kan få stor innvirkning på strømprisene i Norden.

De siste årene har det blitt bygget en lang rekke overføringskabler mellom de nordiske landene og andre europeiske nasjoner. Først var det Tyskland og Nederland som fikk lagt store kabler til både Danmark og Norge, og de siste årene er det Storbritannia som har blitt tett knyttet til Norden. To nye, store kabler tvers over havbunnen i Nordsjøen har nylig blitt satt i drift. Det dreier seg om den såkalte North Sea Link-kabelen fra Vest-Norge til Nord-England, som ble tatt i bruk høsten 2021, og nå sist Viking Link-kabelen mellom Vest-Jylland og Øst-England, som bare har vært i drift i ca. tre måneder. Begge kablene har en installert kapasitet på 1400 MW, selv om den faktiske kapasiteten på Viking Link har vært begrenset i begynnelsen av driftsperioden på grunn av interne problemer med nettet i Jylland.

Siden Storbritannia tradisjonelt er et land med høyere strømpriser enn spesielt Norge, har strømnings retningen gjennom North Sea Link først og fremst gått fra Norge til det dyrere Storbritannia. Det er tidlig å trekke konklusjoner etter noen måneders drift, men forventningene før Viking Link ble satt i drift var også at denne kabelen først og fremst ville eksportere strøm ut av Norden. Denne situasjonen kan imidlertid bli annerledes nå.

Nye prisområder på vei i Storbritannia?

Den britiske regjeringen kunngjorde i midten av mars at de vurderer å dele landet inn i flere mindre prisområder, på samme måte som mange andre europeiske land, deriblant Danmark, Sverige og Norge. Storbritannia har hittil vært ett stort prisområde, slik Tyskland og Frankrike er den dag i dag, men på en pressekonferanse i mars uttalte den britiske energiministeren, Claire Coutinho, at man vurderer å dele landet inn i flere prisområder. Hvorvidt forslaget blir til virkelighet, hvor mange områder det i så fall skal være og nøyaktig hvordan de skal tegnes inn på kartet, er fortsatt uklart. Nyheten vil uansett, som i alle land med flere prisområder, bety varierende strømpriser i ulike deler av landet.

Dette kan bli svært relevant for Danmark og Norge – og til en viss grad også for resten av Norden. De to nevnte overføringskablene som er tatt i bruk de siste årene, og som så langt altså har ført til høyere priser i Norden, går nemlig til relativt tynt befolkede områder i Nord- og Øst-England.

Dermed virker det sannsynlig at man vil få lave priser i de områdene der kablene fra Norge og Danmark ender, hvis man velger å dele landet inn i mange prisområder. Det vil naturligvis kunne endre strømnings retningen i kablene merkbart, som i så fall mye oftere vil peke mot Norden og kunne importere strøm fra Storbritannia i stedet. Alt annet likt vil det også kunne føre til lavere forbrukerpriser i Danmark og Norge, noe som også vil smitte over på resten av Norden.

Mange uavklarte elementer

Den britiske energiministeren fortalte på pressekonferansen i forrige måned at en rekke eksperter vil bli tatt med på råd, og at man i mai vil innhente konklusjoner fra en arbeidsgruppe om hvor mange prisområder landet skal bestå av, og hvordan de skal se ut rent geografisk. Det virker imidlertid helt sikkert at den sørlige delen av landet, der det store flertallet av befolkningen er konsentrert, vil bli det dyreste prisområdet, hvis man altså i det hele tatt velger å gjennomføre planene, noe som fortsatt ikke er sikkert.

Det er inntil videre uklart når prisområdene eventuelt kunne blitt til virkelighet, og det er også noe som arbeidsgruppen skal ta stilling til i forslaget til ministeren allerede i mai. Energiministeren uttalte imidlertid at prosjektet har «høyeste prioritet», så man kan forvente at ambisjonen er å få klarhet i situasjonen relativt raskt, slik at man kan komme i gang med å gjennomføre planene hvis man bestemmer seg for å gå videre med dem.

Fortsatt uklarhet rundt Skagerrak-kablene

Et annet kabel relatert spørsmål som fortsetter å hjemsøke Norden, er den uavklarte situasjonen rundt de to Skagerrak-kablene mellom Norge og Danmark, som ikke lenger skal være i drift fra 2026.

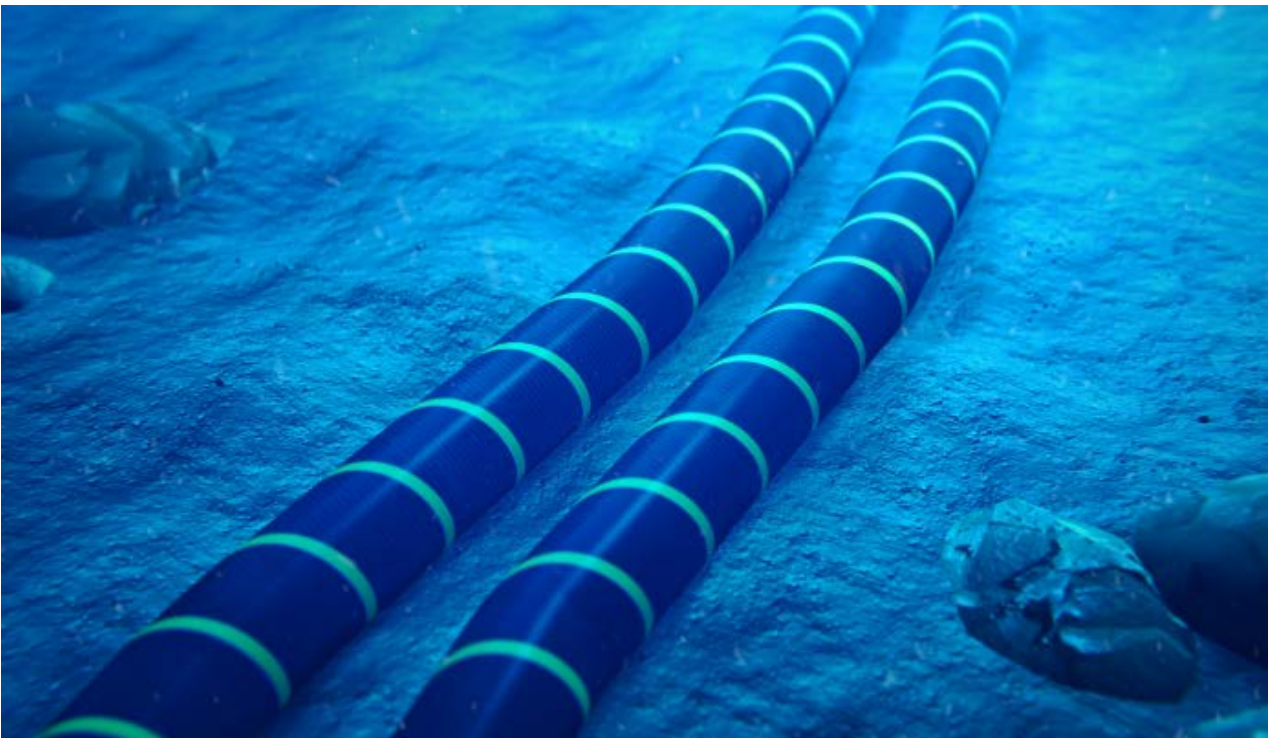
Norge har opplevd en kraftig stigning i strømprisene de siste årene, spesielt i de sørlige prisområdene, som følge av de mange nye overføringskablene til utlandet. Det har gjort kablene så upopulære i befolkningen at de har blitt et hett politisk tema i landet, som går til valg neste år. Før jul kunngjorde den norske finansministeren, Trygve Vedum, at de to kablene til Danmark ikke vil bli fornyet hvis det er opp til ham. Med dette budskapet sa ministeren seg enig i det som ser ut til å være den generelle folke stemningen i Norge, nemlig at man er lei av å skulle eksportere sin billige strøm til nabolandene, noe som resulterer i mye høyere forbrukerpriser for nordmenn selv.

Forslaget var ikke avstemt med resten av regjeringen, og landets energiminister, som heller ikke er partifelle med finansministeren, kunngjorde at fremtiden for kablene til Danmark fortsatt ikke er avklart, og at man skal vurdere og kjenne konsekvensene før man treffer en beslutning. Det ble likevel i den forbindelse slått fast at man ikke ønsker å idriftsette flere kabler med mindre de er til fordel for norske forbrukere. Det vil en ny Skagerrak-kabel neppe være under de nåværende forholdene, når alt annet holdes likt.

Mindre eksport til Danmark

Drøyt tre måneder senere, i begynnelsen av april, er det lite nytt i saken. Den henger fortsatt over markedene, som ikke vet om det er utsikter til fallende kapasitet mellom Norge og Danmark om et par år. TSO-ene i de to landene, Energinet og Statnett, har allerede kunngjort at de er klare til å bygge nye kabler for å erstatte de gamle og snart utrangerte kablene, men dette er altså et politisk spørsmål som må finne en løsning i løpet av de kommende årene.

Det er liten tvil om at temaet kabler i det hele tatt vil bli et tema i valgkampen før neste års stortingsvalg i Norge. Hvis avgjørelsen om Skagerrak-kablenes fremtid utsettes til etter dette valget, er det i beste fall tvilsomt om en eventuell ny kabel mellom Norge og Danmark kan være klar før de to gamle etter planen skal tas ut av drift. Det er altså mange usikkerhetsmomenter rundt situasjonen med kabler både inn og ut av Norden og internt mellom de nordiske landene å se på i månedene og årene som kommer. Vi følger selvsagt med på utviklingen og oppdaterer i publikasjonene våre når det kommer noe nytt om temaet, som kan få stor innflytelse på strømprisene.

Konklusjonen.

Den korte kurven: I mars så vi en utvikling der råvareprisene fortsatte å stige, i likhet med CO₂ -kvote markedet og det tyske strømmarkedet. Det nordiske strømmarkedet fulgte imidlertid ikke med oppover. Årsaken til dette er ikke entydig, men det er åpenbart at det nordiske markedet ikke er like avhengig av råvarer som de øvrige europeiske markedene og derfor ikke reagerte like kraftig på prisøkningene på gass og kull.

Nå er spørsmålet hvilken vei pilen vil peke i april. I bunn og grunn er det fortsatt ikke mye som har endret seg. Som tilfellet har vært i det meste av 2024 har vi et hydrologisk underskudd, selv om det har krympet til rundt 5 TWh, og prognosene for første halvdel av april peker ikke på noen værmessige faktorer som skulle sende markedet i den ene eller andre retning.

Vi tror mest på en sidelengs eller lett stigende tendens på den korte enden av markedet i løpet av april. . Fokuset vil i stor grad igjen rette seg mot gassmarkedet og den geopolitiske uroen som fortsetter med å være toneangivende på tvers av markedene.

Den lange kurven: Prisstigningene på gass i mars ble i noen grad tilskrevet høyere konkurranse om LNG, men alt i alt befinner Europa seg fortsatt i en svært gunstig posisjon når det gjelder gassforsyningen, i hvert fall på kort sikt.

Fyringssesongen går mot slutten for denne gang, og med velfylte gasslagre virker det, til tross for økende konkurranse fra Asia her og nå, helt opplagt at vi også kommer til å ha fylte lagre i Europa når neste vinter starter.

Det legger naturligvis en demper på prisveksten i Europa, men til gjengjeld er markedene obs på de stigende eskaleringene i krigen i Ukraina. Ukraina har bombet oljeanlegg i Russland med droner, mens Russland har svart med omfattende angrep på energisystemet og infrastrukturen i Ukraina. Det har presset oljeprisen opp, og de øvrige markedene priser dessuten inn usikkerhet rundt et nytt vestlig engasjement.

Dermed er det absolutt fortsatt usikkerhetsmomenter som kan påvirke prisutviklingen i april, men vi tror ikke på et stort prishopp. Det er rett og slett ikke endret nok fundamentalt til å rettferdiggjøre dette. For årskontraktene vurderer vi også at det er sannsynlig med nok en nøytral måned eller muligens svakt stigende priser

Kjernekraft.

Den viktigste begivenheten fra kjernekraft området i mars var at reaktoren Olkiluoto 3 i Finland ble tatt ut av drift 1. mars og ikke forventes tilbake før i slutten av april. Årsaken til dette er omfattende sikkerhetskontroller på reaktoren, som ble forsinket med flere år før den omsider ble tatt i bruk i fjor. Dette har selvsagt en klar effekt på strømprisene i Finland.

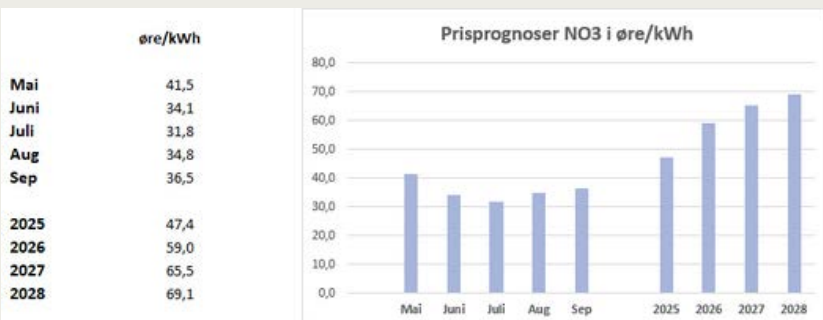
Med vinteren bak oss begynner nå dessuten de løpende vedlikeholdsperiodene på de øvrige svenske og finske reaktorene. Fra slutten av april og en måned fremover ventes Forsmark 2-reaktoren i Sverige å være ute av drift, og Olkiluoto 2-reaktoren i Finland forventes også å bli stengt ned så snart reaktor 3 er klar til å startes opp igjen.

Hold øye med.

1. Russland/Ukraina: Krigen i Ukraina har vart i over to år, men hendelsene den siste måneden, med omfattende angrep fra både Russland og Ukraina på motpartens olje- og gassanlegg, har likevel fått krigen tilbake i markedenes fokus. Hvis dette fortsetter i april, er det grunnlag for at det kan påvirke prisene.

2. CO₂ : Det europeiske CO₂ -kvotemarkedet hadde åpenlyst falt litt for mye, for i begynnelsen av mars ble det handlet med en kvotepris på kun litt over 50 EUR/t. Siden da har den steget litt. Hvis markedet vil fortsette den stigende tendensen, vil det også smitte av på markedet, men mye avhenger av hva som skjer i gassmarkedet.

Prisprognose for Midt-Norge - NO₃.

Vi nærmer oss nå snøsmelting og det knytter seg stor spenning til hvordan den vil forløpe. Får vi en veldig varm vår med milde nattetemperaturer vil vi kunne få en ukontrollert smelteperiode med mulig flom og dertil lave priser. Dette vil særlig ramme de sørlige prisområder pga store snømengder i fjellene. Hvis dette blir tilfelle, kan vi oppleve negative priser i perioder. Ved en kontrollert snøsmelting vil vi kunne få mer «normale» priser.

Ta gjerne kontakt for en hyggelig kraftprat!

Turid H. Sevaldsen, KAM-Storkundeansvarlig

Mobil: +47 99 28 15 04 / E-post: turids@neas.mr.no

NEAS